

A VÁNDOR

kisregény

írta: Bernáth Zsolt

2001.

Zitának

1.

Minden apró gyertya megvilágít egy sarkot a sötétben. Ez a mondat járt már napok óta a fejemben. Pedig csak a címe volt egy dalnak, amit egymás után többször meghallgattam, azt követően, hogy megvettem a CD-t. Jó drága volt, akkori anyagi helyzetemhez képest meg főleg, de nem sajnáltam rá a pénzt. Zsákbamacskaként vásároltam, fogalmam sem volt róla, hogy mit kapok érte, de mint kiderült, megérte. Aztán pár napig elmerültem ebben az egy dalban. Megvilágított valamit az életemben, és talán picit dühös is voltam arra az úriemberre, aki énekelte-írta ezt az alázatos, érett dalt, ami egy megtért katonáról szólt.

Aki megtért életéhez.

Ez az említett úriember többször beleavatkozott már az életembe zenéjével, szikár alakjával, basszusgitárjával. Olykor gyűlöltem, máskor a példaképpemmé vált, néha pedig úgy éreztem, hogy célszerű volna bezúzni, elégetni a lemezeit, merthogy károsan telepszik rá az életemre, megfertőz, sötétséggel borít el, és egy szép napon talán úgy járok, mint ő: ötvenévesen egyedül maradok, mindenféle "művekkel" a hátam mögött, és egymagamban szidom, gyalázom a világegyetemet, és gyártom tucatszámra írásaimat, hogy milyen kegyetlen, érzéketlen is a világ, és mennyire kommunikációképtelenek vagyunk mi, emberek.

Meglehet, ez is megtörténhet. És meglehet, hogy ez az úriember nincs is egyedül, és meglehet, hogy boldog. Sőt, boldogabb, mint valaha, hiszen legendává vált. Inkább élő emberré vált volna, mondaná most egy kedves barátom, aki szerint mit számít az alkotás, a művészet, ha az alkotó, a művész az élet megélése helyett követi el azokat. Talán neki is igaza van. Mindenesetre ezt a példaképpemként említett költő-zenész szellemi társamat újra és újra előveszem, néha fájdalmat váltanak ki belőlem dallamai, néha felemelnek, néha elkeserítenek, néha pedig megmutatják, hogy talpon lehet, és érdemes is maradni.

Ahogy általában teszi ezt a rockzene.

Írásom mégsem a zenéről fog szólni, hanem egy kissrácról. Egy őszi napon találkoztunk először egy padon. Szél fúj, és...

2.

... És egyszer csak egy játszótéren találtam magam. Akkortájt újságíróként dolgoztam egy lapnál, ami csekélyke összegekkel honorálta írói fáradozásaimat. De a dolgozni annyi haszna volt, hogy különleges arcokat, embereket, sorsokat ismerhettem meg. Volt, aki első ránézésre, sőt még a sokadikra is furcsa, antipátiára emlékeztető érzéseket keltett bennem, és ha akartam volna, se tudtam volna megfogalmazni, hogy mi taszít az illetőben. Pedig egyszerű volt: nem ismertem. A miértje még egyszerűbb: nem akartam megismerni, annak ellenére, hogy mindig is a másság dicséretét igyekeztem zengeni.

Ennyit a hitelességről.

Az egyik ilyen srác Fűri volt, a grafikus, aki nagy, ártatlan szemével, zárkózott, rejtélyes mosolyával, és nem utolsósorban topis külsejével rögtön megszólaltatta bennem a vézscsengőket. Hohó, vigyázat, itt van egy figura, aki annyira másképp látja a világot, hogy talán nem is ezen a bolygón él, és vigyázz, öregem, mert bizony alul maradsz... mármint, ha versengésnek fogod fel a dolgot. És miért ne lehetne így felfogni?

Félre az átlaggal, uraim, lássuk a különcöket! Lássuk a spirituális úton ténfergőket, a vegetáriánusokat, a tűzön, netán vízen járókat! Lássuk a füveseket, a graffitiseket, a stopposokat! Lássuk, ki látja még érdekesebben, még betegebben a világot! És győződjünk meg róla ezredszerre is, hogy az ő útjuk téves, és a miénk, csak a miénk az igaz, a járható.

Körülbelül ez volt interjúm célja. Aztán elbukott a dolog, maradt egy száraz riport, Fűri meg eltűnt. Egy időre legalábbis. Mire előkerült, már együtt ültünk egy számítógép előtt, és újságot szerkesztettünk. Ő illusztrált. Előrántott egy széndarabot, valamit papírra firkált, kicsit összegyúrta, majd vigyorogva mutatta: - Szép, nem?

Én meredten néztem a számomra egyszerű ocsmányságnak rémlő művet, és utáltam. Meg a gyerekrajzokra emlékeztető képeit is. A montázsait szerettem. Az embert akkor még nem. A sors nem adta fel, hogy elsimítsa a kettőnk között vibráló feszültséget, még egy közös munkánk akadt, egy film, ahol is Fűrinek egy hatalmas graffitit kellett megterveznie-felrajzolnia egy valamikori betongarázs már omladozó falára. Megcsinálta. Megállt. ábrándozva megtapogatta a falat, mint őskori varázsló

tehetette azt a barlangrajz-festés előtt, szertartásosan homlokába húzta sapkáját, és fújni kezdett.

Mintapolgárok takarták volna el a szemüket a szentségtörés láttán, majd lassan szétnyitották volna ujjaikat, és álmétkodva lesték volna, ahogy Fűri festékszórói lassan egy női fej formáznak a málló vakolaton, szín-színt követ, majd órák múlva ott tündököl egy mesebeli graffiti. Virágok, mint egy mezőn, és a művész titokzatos filmbéli neve: Nuke. Nem volt se idő, se energia megszemlélni a művet, akkor még csak egy szükséges kellék volt a filmben, amit profin előállított a szakember. De azért elégszer láttam. Fényképen is. Megvan természetesen, eltettem. És nézegetvén megesett, hogy könny csordult a szemembe. Mert megértettem azt a különös világot, amely egyetlen módon képes jelt adni magáról: a srác keze nyomán. Megértettem Fűrit. És ami majdnem ugyanaz: megszerettem.

Az újságcikk teljesen jelentéktelen volt, az érte kapott pénz még inkább. De nyertem vele: kíváncsivá tett az emberek iránt. Egy olyan korszakomban, amikor szívesen megnyomtam volna azt a bizonyos senki által sem látott piros gombot.

Amikor a játszótéren megláttam a fiút, tudtam: ő a következő. Téma, ötlet, sztori? Ennyire azért nem voltam újságíró. De elég nagyképű igen, hogy megforduljon a fejemben: ennek a kölyöknek szüksége van rám. Pedig nem is volt kölyök, tizenkét éves is elmúlhatott talán. És nem volt barátságos. Először nem.

- Szia! - szólítottam meg. Rám nézett, és kicsit összébb húzta magán a kabátot. Kék volt a kabát, és az alatta levő pulóver is. Meg a farmer is. Mint a szeme.

- Helló - szólt, és az első reakcióm a büszkeség volt: milyen fiatalnak látszhatok, hogy ez a srác kapásból letegez, gondoltam. Persze mit várhattam szakadt farmeromban, és kócos hajammal. Örülhettem, hogy a fiú nem nyúlt a zsebébe rögtön apróért.

Ekkor a fiú belenyúlt a zsebébe, és kivett némi aprót.

- Ennyi van - szólt. - Nekem sincs pénzem.

Felnevettem, és megráztam a fejem.

- Nem kell a pénzed - mondtam. - Csak beszélgetni szeretnék. Újságíró vagyok.

- És nincs jobb témád, mint én? - mondta. - Nincs semmi mondanivalóm. Hacsak az nem, hogy a világ szar, és az emberek idióták.

Ez kell nekem, örvendtem. Egy tizenéves, akit világvége hangulatában találtam egy padon, talán épp az öngyilkosságát fontolgatta. Merész lettem.

- Miért nem kötöd fel magad? - kérdeztem. Sok mindenre számítottam, csak arra nem, ami következett. A srác gúnyosan elmosolyodott, és ezt mondta:

- Nincs valami eredetibb szöveged? Ezt a kérdést neked tette fel egy tanítód évekkal ezelőtt, amikor éppen utálkozva, és világgyűlölettel telve hisztiztél a fotelében, és sajnáltattad magad. Te mit válaszoltál erre?

A megdöbbenéstől szóhoz sem jutottam. Ki ez a fiú? És honnan tud rólam olyan dolgokat, amiket senkinek sem mondtam el? És hogy mer engem kioktatni? Egyelőre még higgadtságot erőszakoltam magamra.

- Azt válaszoltam, hogy szeretek élni, mert azért mégis jó - mondtam. - De...

- Szóval, hazudtál - bólintott a srác. - Ennyit rólad. Egyébként írsz még? Vagy már azt is abbahagytad?

Ez már több volt a soknál. Vettem egy nagy levegőt, hogy aztán *jómegmondjam* a magamét, amikor mintha fátyol lebbent volna el a szememről, és láttam, hogy a fiú nem is vett még észre engem, és én sem vagyok még hallótávolságban. Nem értem még oda a padhoz, és nem is kérdeztem semmit. De mire megtorpantam, a srác már érdeklődve fürkészte az arcomat, és esküdni mertem volna, hogy nem képzelődtem, azok az iménti kérdések-válaszok valahol mégis elhangzottak.

Talán kettőnk között egy olyan térben, ahol tudatunk összekapcsolódott, körbetáncolta egymást, és még mielőtt fizikai kontaktust teremtettünk volna, kommunikálni kezdett? Mindenesetre őszinte volt, azt meg kell hagyni. És biztos volt: a fiú tudta ezt. Láttam a szemében, és láttam az igyekezetén, ahogy igyekezett palástolni, hogy tudja.

A köszönés ugyanúgy zajlott le. A továbbiak már nem.

- Van egy sztorim - mondta a fiú. - Ha író vagy megírhatnád. De nem hiszem, hogy bárkit érdekelne.

- Engem érdekel - igyekeztem biztatni. A gúnyos pillantás hamar letorkolt.

- Hurrá! - mondta. - Egy olvasó.

- És miről fogsz mesélni?

- Az életemről.

- Hurrá! - mondtam most én.

3.

Nem szoktam jegyzetelni, az csak elvonja a figyelmemet a beszélőről. Így csak hallgattam szavait. Őszinte volt, és mondanivalója úgy áramlott, mint zene szokott a hangfalakból. Nem hozzám beszélt, nem érdekelte, hogy figyelek-e, nem kérdezett folyton vissza, hogy megjegyeztem-e vajon minden szót, minden apróságot, amit mondott, amit mondani akart. Egyszerűen megnyílt egy ajtó, és méltóságteljesen, teljes fekete-pompájában megjelent a vénséges-vén Múlt.

Sötét helyről érkezetett, és zavaró, nyirkos hideget hozott magával. Leült közénk a padra, de nagyképűségében nem nézett ránk. Fejét kicsit megemelve, a mindentudók rejtélyes és kissé gonosz mosolyával hallgatta a fiú szavait. Ő csak figyelt, érdeklődőn, ám úgy, mint aki előre tudja, hogy mi fog elhangozni. Így is volt, nem lehetett másképp. Ő volt a Nagy Rendezője a drámának amit a srác megosztott velem.

A mese szép volt, fájdalmasan szép, csak mint minden mese, ez is magában hordozta a csalódást, hogy nem történt meg, nem is fog, mert a valóság az egy sokkal komolyabb valami. Akkor még azt hittem, hogy létezik határvonal, és biztonságban tudhatom magam a saját világomban. Hittem ezt annak ellenére, hogy számtalanszor megtapasztalhattam már az ellenkezőjét. "Ezt hívják szemellenzőnek", mondta valamikor egy tanítóm.

A mese ekképp szólt:

Két angyal várakozott valamikor az Idők Kezdetén a kapunál, és nem mertek egymásra nézni. Körülöttük áramlott az Idő, kavargott a Tér, és a halandók odalent mindezt csak felhőknek látták volna, ha akkor léteztek volna halandók. De a Föld még csak terv volt az Úristen fejében, és bár a megvalósulás pillanata még évmilliókat váratott magára, a két angyal mégis úgy érezte, már csak perceik vannak hátra.

És valóban így volt. Tudták, hamarosan isznak a felejtés italából, aztán lebuknak a mélybe. A zuhanás hosszú lesz, végtelenül hosszú, de közben létrejön majd egy kék bolygó, benépesül, a szívárvány minden színe életre kel, nevet választ magának, és mire a két angyal megérkezik, már valódi otthon várja őket.

Emberek lesznek. Egy olyan korban fognak megszületni, amelyet sokan a világ végének neveznek, és az emberek vágya már csak a menekülés lesz abból a világból.

Kisfiúként és kislányként születnek meg, egymástól nem messze, de évekig nem ismerik majd egymást. Találkoznak néha, összenéznek, aztán folytatják útjukat. Még nem lesznek érettek ahhoz, hogy összekapcsolják életüket. A kisfiú csonka családban nő fel, édesapja elhagyja, édeasanyja pedig saját szenvedéseivel és rossz választásaival törődve elfelejti, hogy mi a feladata.

A fiú megtanul félni, de megtanul hinni is a jóban. Napjai magányosan telnek, mígnem társakra talál, akikkel megosztja gondolatait, érzéseit a világról. Évekig küzd félelmeivel, mígnem először dereng fel neki valami abból a távoli múltból, ahonnan származik. Felfedezését hirdetni mindenfelé, de meg nem értéssel, haraggal találkozik, ezért újra magába temetkezik, önző lesz, és hagyja elveszni hitét. A Gonosz csábításának engedve életét haszontalanokra pazarolja, akik nem értékelik, nem is értékelhetik azt.

A kislánynak megadatik a teljes család, ámde később elveszíti azt. Káoszban rohannak el évei, és mire feleszmél, már képtelen áttekinteni a füstölgő romokat maga mögött. Gyermeki hitét felnőtként igyekszik összeszedgetni. A cserepektől sebzett lábai végül egy útra találnak a fiúéval, és összefut sorsuk.

Először nem ismerik fel egymást. Lassan omlanak le az elválasztó falak, de az idő megadja magát, és megengedi, hogy a szerelemben egymásra találjanak. Feladatukat még nem ismerik, és hamarosan kétségeik támadnak választásuk helyességéről. Az évek telnek...

A fiú itt elhallgatott. Várakozva néztem fel, de elfordult. A közöttünk helyet foglaló, természetes Múlt eltűnt. Helyette csak komorság és feszült remegés a fiú arcán. Elnéztem, és nem egy tizenéves kölyköt láttam, hanem egy ösöreg embert, aki hosszú vándorút után megpihenve elmereng évein. Csalódottságot láttam. És feladást.

- Mi van? - kérdeztem halkán.

Csend. Csak a szél zizegettette meg olykor a fiú kabátját. A pad poros volt, a festés néhol megrepedezett, elvesztette fényét. Mint a srác szeme, ahogy abbagyta a mesét. Nem sürgethettem, talán eltűnt volna, szertefoszlott volna, mint a harmat a hajnali napsugár hatására. Egyedül maradtam volna akkor a padon, és semmire sem vágytam kevésbé, mint erre. Szükségem volt arra a pillanatra, arra a szélfúvásra, arra a mesére.

A két angyal persze ismerte jövőjét. Mindketten láthatták, ahogy felnőnek, ahogy olykor felszakadozik a felejtés fátyla, és ahogy újra megszilárdul, mint a nedves homok a tengerparton. Látták az utat, a megvető pillantásokat saját emberi szemükben, ahogy vakon fürkészik egymást, a gyengéiket és a sebezhető pontokat. Végig kellett nézniük, ahogy ellenségekké válnak, legyőzik egymást, és tudomást sem vesznek arról a hátuk mögött kiáltozó angyal-seregről, akik türelmüket veszelve igyekeznek jelt adni magukról. Félelemmel vegyes tisztelettel bámulták útjuk végét, a számadás és az eljövendő eszmélést.

Aztán megértették, hogy ők lesznek a szereplői a látottaknak, és azt is megértették, hogy hatalmukban áll mindezen változtatni. Mielőtt megkapták volna a felejtés italát, még megígérték egymásnak, hogy emlékeztetik majd magukat a szabadságra. Aztán ott álltak a Kapunál és várták a hívó jelet, ami letaszítja őket a mélybe. Nem kérdezhetek többet, nem beszélhetek, csak fogták egymás kezét, és nézték egymást. Szemükben ősi csillagok fénye ragyogott, és ők tovább vitték a Földre ezt a ragyogást.

Mire a fenti sorokat leírtam, már rám telepedett az éjszaka. Órákra néztem, éjfél volt. Tudtam, hogy soha nem fogom megjelentetni ezt a írást, és nem is értettem, hogy miért vesztegettem időmet erre a habókos fiúra, a zavaros meséjére, és arra, hogy választ találjak a kérdésre: mi dolgom övele? Mert még egy jó félórát üldögtünk a padon azután, hogy végleg elhallgatott. És én nem kérdeztem meg, hogy miért osztotta meg velem történetét, nem róttam meg, hogy ígéretét megszegve nem az életét mesélte el, és azért sem panaszkodtam, hogy ez a sztori édeskevés egy újságcikknek. Nekem a kenyérem múlt az időmön, neki meg úgy tűnt, mindegy, hogy ott vagyok-e vagy sem. Így inkább maradtam még.

4.

Másnap ugyanabban az időpontban "véletlenül" megint arra vetődtem, és csodák csodája, a fiú is ott volt a padon. Mintha el se mozdult volna, úgy éreztem, persze értelmetlen gondolat volt, hiszen egy tizenéves gyerek nem szokott napokig üldögtetni egy padon. Lázadás ide, vagy oda, az éhség és a szomjúság általában

hazakergeti az efféle borús tiniket is. Gondoltam én, hiszen nekem általában így végződtek a gyerekkori "világgá menéseim".

- Csak azt hiszed - mondta a fiú, amikor odaértem. Megjegyzése felbosszantott, hiszen egyrészt mi jupon próbálja egy kölyök kitalálni a gondolataimat, másrészt mi jupon sikerül neki? Eddigi életemben egyetlenegy embernek (embernek? Hát...) engedtem, hogy beférközzön gondolataim közé, de azt is a fickó határtalan pimaszsága kényszerítette ki valamikor évekkal ezelőtt. A mattot visszaadtam egyébként, miután az illető megosztotta velem életem tanulságait (szóval egy angyal volt az istenadta), közölte, hogy semmire nem fogok emlékezni belőle. Nem jött be, ugyanis a mai napig szóról-szóra képes vagyok felidézni beszélgetéseinket.

- De azt is mondta, hogy ha emlékeznél is, teljesen mindegy lenne, nem? - kérdezte a fiú. Eddigre már végképp kikeltem önmagamból. Igyekeztem határozottnak, és nagyon felnőttnek látszani. Közel hajoltam, és komoran szóltam.

- Először is, szia - mondtam. - Másodszor: hozzá vagyok szokva, hogy nem mindennapi emberekkel találkozom, ezt te is tudod. Tegnap még azt hittem, hogy véletlenül botlottam beléd, neked pedig kapóra jöttem, mint unatkozó firkász, hogy elmondhasd mesédet. Egyébként tessék. - Kivettem zsebemből, és odaadtam neki az előző esti kéziratot. - Seholy nem fog megjelenni egyébként, úgyhogy nem vagyok kíváncsi rá, hogy mit írtam rosszul. Szóval, most már sejtem, hogy te kerestél engem, és igazából te akarsz tőlem valamit. Hajrá! Harmadszor: ki vagy te valójában? Nem eszem meg a "véletlenül kitaláltam a gondolatodat" mesét, a valóság érdekel. Nem hiszem el, hogy tizenkét éves vagy, és azt sem, hogy csupán kedvtelésből ülsz ezen a padon két napja. Negyedszer: magyarázatot kérek a két megjegyzésedre az imént.

Befejeztem. A fiú derűsen mosolyra húzta a száját, és intett, hogy üljek le mellé. Miután mindez megtörtént, lassan beszélni kezdett.

- Nem tudom, mit vársz tőlem. Kitaláltam a gondolatodat, na és akkor mi van? Mondták már neked, hogy beszédes arcod van? Rá van írva, hogy éppen mi jár a fejedben, nem kell parafenoménnak lenni ahhoz, hogy az ember rájöjjön. Aztán olvastam ám az írásaidat, és tudom, hogy mennyire fel tudnak izgatni az effajta különleges dolgok, mint amiket te annak vélsz. Egy fiú egy padon, hú de érdekes! Már-már kozmikus! Miért pont ott és akkor, ez ám a találós kérdés. Megmondom: csak. Oka persze van, de kit érdekel. Azért ücsörgök itt, mert úgy tartja kedvem, és addig, amíg jól érzem magam.

A fiú hangjából mindeközben maró gúny sütött, de volt mögötte még valami, ami oldotta sértődésre való ingerenciámat.

- Egyébként nehogy azt hidd, hogy csak neked vannak képzeletbeli, vagy valós őrangyalaid, beszélgetőpartnereid, tanítóid. Nekem is van. Mindenkinek van, legfőképpen annak, aki nem azzal tölti minden percét, hogy ezeket hajkurássza nyakra-főre. De tudod, hogy mit érnek ezek a tanítók? Emlékeztetnek arra, amit már úgylis tudsz, vagy csak még jobban összezavarják azt az egyébként békés világot, amit csak te bonyolítasz túl. Nincs válasz, és nincs haza, hallottad ezt már valaha?

- Nincs haza? - mosolyogtam. - Egy kedves barátom mondta nekem egyszer ugyanezt. Kétségbeesett voltam, úgy éreztem, összeomlott az életem, és arra kértem, engedjen haza, oda, ahol egyébként csak nyomorúság várt rám, de legalább ismerős környezetben. Ekkor rám mosolygott, és szelíden ennyit mondott: - Nincs haza, fiam, nincs otthon. Csak egyetlen haza létezik. - És felfelé mutatott. Végtelenül együttérző volt, abban a pillanatban láttam, hogy megértett.

- Valahogy így - mondta a srác. - Tudod, én is kerestem, kutattam, és hidd el nekem: nincs válasz.

- Mit csináltál? - ugrottam fel. - Kerestél, kutattál, és már le is vontad a végkövetkeztetést? Mikor? Honnan? Tizenkét éves vagy! Nem láttál még semmit! Ugyan már!

- Nem tizenkét éves vagyok, mi ez a hülyeség? Többezer éves vagyok, mint te, vagy bárki más. Nekem kell emlékeztetni?

Méltatlankodva ráztam a fejem. Az jutott eszembe, hogy most fog következni a tapasztalt tanár bácsi kioktatása, hogy egyes filozófiák mit tartanak az emberi lélek fejlődéséről.

- Én is voltam azon a tanfolyamon - mondtam, szándékosan fensőbbrendű stílusban. Nem vettem észre, hogy épp egy gyerekkel kívánok harcba szállni, ez nem is gyerekeség volt a részemről, sokkal rosszabb: éretlen felnőttég.

- Én nem voltam semmiféle tanfolyamon - felelt. - Nem járok tanfolyamra, ahol képzett vagy kevésbé képzett tanítók próbálják elmagyarázni azt, amit nekik kéne a leginkább megtanulniuk. Én emlékezem.

- Mire? - kérdeztem pökhendin. - Az előző életeidre?

- Arra.

Na végre befogtam a számat.

5.

A szél még mindig fújt, esküdni mertem volna, hogy körbe-körbe, mint valami monumentális léggondi. Néhol idősebb nénik, bácsik tekingettek ki az ablakokon, volt, aki unalmában minket bámult. Én a mászókan ügyeskedő kislányt figyeltem, szőke, göndör tincsei játékosan lobogtak a szélben. Mint magasabbra mászott a fémgömbön, és tudtam: nem fog leesni.

- Az jutott eszedbe amikor jöttél, hogy kudarccal, feladással végződtek világgá menési kísérleteid - mondta a srác. - Eszedbe jutott-e már valaha, hogy igazán messzire csak önmagadon belül juthatsz el? Mit számít, hogy elstoppolsz a világ túlsó felére, aztán becsukod a szemed, és azon merengsz, hogy mi lehet itthon? Telnek a napok az idegen országban, és te szépen lassan felépítéd magadnak ugyanazt a világot, ami elől elmenekültél. Viszont, ha maradsz, akkor te vagy a nyertes. Akkor mersz szembenézni a legvakítóbb, és leggyönyörűbb dologgal, de egyben a legfélelmetesebbel is: saját magaddal. A lelkeddel, a múltaddal, a sorsoddal. És megláthatod...

- Közhelyezünk - vetettem oda. - De azért köszi. Én inkább gyávaságnak hívnám azt, hogy még mindig itt vagyok, ahelyett, hogy a világ túlsó végére stopoltam volna még akkor, amikor lehetett.

- Most is lehet. De te menekülsz. Majd akkor menj, el, ha nehéz lesz. Ha hagysz itt valamit. Ha hagysz itt valakit. Majd akkor.

- Például kit?

- Mondjuk a kislányodat.

Ekkor megállt az idő. A szél elállt, megfagyott, a levelek a fákon megdermedtek, és a kislány a mászókan is mozdulatlanra merevedett. Minket nézett. Látásom kiélesedett, és bár a kislány távol volt, nagyon közel láttam arcát egy tovatűnő másodpercre. Kék szeme volt, és mögötte áramlott az óceán. Magamban köszöntöttem a szempárból tükröződő végtelen szabadságot.

- Emlékszel rá? - kérdezte a fiú.

- Igen - mondtam rekedten.

Pedig akkor még csak egy tavasztól lángoló virágos rétet láttam, és rajta egy kézenfogva szaladó gyermekpárt. Egy kisfiú és egy kislány, nyolcévesformák, kergették a szellőt kacagva, és kitérve karjukat a messzeségnek. A kék égbolt tiszta

volt, és vigyázón borult föléjük, a Nap pedig mintha csak kettőjüket óvta volna sugaraival. A horizont felé repültek, mert hiszen a *szaladtak* szó csak erőtlen, kényszeredett leírása volt a két gyermek mozgásának. Őket még nem fékezték a tiltások, a jövő tolakodó sötét képei, a szellő pedig tudva ezt, felkapta, és repítette őket nyugat felé. Nem tudom, milyen évet írtak, és milyen évszázadot. De azt tudtam, hogy testvérek voltak. Úgy éreztem, és nem számított, hogy vér szerint, vagy csak lélekben. A fiú én voltam, a lány pedig...

- A kislányod - mondta a srác.

- Mármint, hogy...

- Abban az életedben.

Az idő elindult, a mászókázó angyalka lefelé tartott.

- Nézd őt, amíg lehet, mert ő lesz az - mutatott felé a fiú. - Nem mindenkinek adatik meg, hogy lássa a gyermekét mielőtt megszületik.

Felálltam, hogy közelebb lépjek, de a srác megállított.

- Ne csináld. Nem mehetsz oda. Van, amikor jobb egy virágot távolról nézegetni, mint leszakítani.

- Csak ilyen van - feleltem.

- Szóval, ő sincs még itt - intett. - De majd találkoztok. Ideje készülni rá, öregem.

Csak egy szemvillanásnyira pillantottam félre, de ennyi is elég volt, hogy a kislány nyomtalanul eltűnjön. Az üres mászóka árválkodott csak mindössze a játszótéren, a hinta és egy mókásan zezzugos fa társaságában. Olyan volt ez utóbbi, mintha a gyerekek akarata szerint növesztette volna ágait, hogy bújócskázhassanak közte. Mint egy bundás nagy kutya, aki hagyja, hogy az apróságok lebírkozzák, lovagoljanak rajta, és fáradtra dögönyözzék. Ilyen volt a fa, és nagyon öregnek tűnt. Nagypapa-fa, jutott eszembe, és elnevettem magam.

- Na végre - mondta a fiú. - Ezt vártam. - Sokkal szimpatikusabb lényednek e gyermek-része, mint a fontoskodó felnőtt, aki játszol.

- Mit játsszak ennyi idősen? - passzoltam vissza a labdát.

- Talán magadat.

- Magamat? Tudod, hol tartok az életemben? - bár a fiú bólintott, én azért folytattam. - Mindent elértem, amit akartam, vagyishogy ami akartam lenni, az már

vagy lettem, vagy megutáltam lenni, vagy rájöttem, hogy nem tudok lenni. Érted? Most jön az, hogy merre?

- Nem. Most kezded elölről. Ez a lényeg. Mindig ez. Az, hogy ebben az életedben kezded, vagy majd a következőben, az meg majdnem mindegy.

- Majdnem - morogtam.

- Igen. Majdnem.

A helyzet nevetséges volt. A szerepeket megcseréltük. Én voltam a tizenéves, a srác pedig a *fel nőtt*, mégpedig csupa nagybetűvel. Mindehhez egy kócos, barna haj, gyerekarc pattanások nélkül, és olyan tekintet, mintha folyton túl akarna nézni a látóhatáron. Nem ezt hívják messzenéző tekintetnek? Van ilyen jelző egyáltalán? A válasznál fontosabb volt, hogy akkor már nem érdekelt, ki ez a srác, és mit keres ott a padon. Arra viszont rájöttem, hogy én ebben az udvarban, ezen a majdnem elhagyott játszótéren töltöttem három gyerekkori évemet. Nem messze jártam óvodába, és ezen a téren ütötte meg a hinta egyszer annyira a számat, hogy felrepedt a nyelvem. Sokáig csak szívószállal tudtam enni, és nagyon haragudtam a hintára, amiért nem vigyázott rám. Az eszembe se jutott, hogy másvalakire kellett volna haragudni. Arra, aki nem volt mellettem abban a pillanatban.

Töprengésemet egy hatalmas dördülés szakította félbe, és rám csöppent valami. Amíg beszélgettünk, bizony egyik percről a másikra besötétedett, hatalmas agresszív felhők foglalták el az eget, és vihar készülődött. A fiú furcsa fintorral nézett fel az égre.

- Ott a haragod - mondta. - A kitörni képtelen haragod, amit magadban rejtegetsz több évtizede. Ne hidd, hogy örül neked. Melyik szellem örül a palacklétnek, hm?

Az esőcseppek sűrűsödtek, az égi zuhany még csak kóstolgatott, finoman nyalogatta bőrömet. A fiú felállt, és kezét nyújtotta.

- Én itt lakom nem messze. Te viszont nem. Pech.

És már ott sem volt. Eszembe sem jutott, hogy menedéket keressek, ott maradtam a padon. Kíváncsian elterpeszkedtem, tekintetemet a sötét felhőkre függesztettem, és vártam. Egy másodperccel később rémülten észleltem, hogy megjelent bennem a halálvágy. Nem kellett szavak, teátrális kirohanás és nagyjelenet, egyszerűen csak hívogattam a Megsemmisülést.

- Gyere csak, kedves, készen állok. Meddig csalogatsz még? Meddig kerülgetsz még? Mi az oka, hogy késlekedsz, hogy félrevezetsz? Mi a terved, mondd? Hogy önként vessem magam a karjaidba? Hogy szolgád legyek? Alattvalód? Képviselőd ezen a világon? Már voltam, leírtam rólad mindent, ismerlek és tisztellek. De mégis gyávának tartalak, mert nem mutatod meg arcod, és nem mered levetni fekete köpenyed. Hátról támadsz, és nem hagysz esélyt az áldozatodnak. Most itt vagyok, és tekintetedet keresem.

A vihar válaszolt. Hatalmas ordítással tépte el a láncot, ami még az égbolthoz kötözte. Felvillogott kíméletlen szeme, és belém mélyesztette karmait. Démoni szélvihar próbálta a földdel egyenlővé tenni a kicsiny játszóteret, de az nem hagyta magát. A mászókéák görcsösen kapaszkodtak a földbe, a hinta pimaszul túlnyikorogta a villám hangjait, a fák pedig becsukott szemmel, összehúzott ágakkal, állva dacoltak a tombolással. A pad megvédett. Kapaszkodtam, és nevettem. Nem rémisztett meg a kiállítás, a külsőségek. Láttam én ezt már, ezt a nagyképű, fékeveszett őrzöngést, ezt a mindent elsőprő, kicsiny tárgyakat dobáló agressziót. Volt alkalmam látni, és most megláttam mögötte az erőlködést, a győzni akarást, ami egyetlen dolgot hivatott leplezni: a félelmet. Ez a vihar - a fiú szerint haragom alteregója - egyszerűen félt, hogy meglátják, félt, hogy a kék égbolt szégyenkezni fog, hogy ez bújik meg mögötte, és félt magát megmutatni.

Szó ami szó, látványos volt, monumentális, és talán még valami groteszk módon szép is. Legalábbis az lehetett valamikor, de a több évtizednyi rabság elcsúfította méltóságteljes vonásait, és lealacsonyította valaha sugárzó természetét. Most egy türelmetlen, megöregedett szörnyeteg tombolt csak felettem, körülöttem, és én csak nevettem. Majd sírtam, majd ismét nevettem.

- Isten hozott - suttoztam. - Isten hozott.

És nyoma sem volt a Halálnak, és semmi effélének.

Csak egy vihar volt, egy elfeledett vihar, ami aztán lassan odébbállt.

Kisírtuk magunkat: ő is, én is.

6.

El kell mesélnem egy történetet. Nem sikersztori, merthogy nem nevezném annak. De megtörtént és ez a lényeg. Amikor megkérdezik hogy igazak-e meséim,

mindig azt felelem, hogy nem kell mindent elhinni. Feledékeny vagyok, mégha csak alkalmanként is, és túlságosan szeretek álmodni. Talán baj, és utólag bajos eldönteni, hogy én álmodom-e a pillangót, vagy ő álmodik engem, vagy mindkettőnk egy harmadik.

Huszonkét éves voltam. Felnőtt ember, mondhatnák, pedig ha ismerték volna azt a gyerekkori félelmekkel telített fiatalembert, inkább egy koravén gyerekhez hasonlították volna. Persze senki sem ismert igazán.

A tükör előtt azonban nem hazudhattam el, azt hogy ki vagyok valójában. Nem tagadhattam el, hogy rémálmaim vannak, hogy éjszakánként rettegek attól, hogy elhagy a kedvesem, hogy meghalnak a szeretteim, és hogy kilátástalannak látom a jövőmet. Nem hagyhattam figyelmen kívül, hogy olykor halálra rémülök a bennem lévő Gonosztól, kitörni képtelen gyűlölettől, és hogy mennyire félek az erőszaktól, például. Azt sem tudtam meg nem történté tenni, hogy egyszer egy buli után kipróbáltam valami ópiumszármazékot, vagy hasonló hatású kábítószeret vénásan, igaz, hogy aztán az ellenségemnek sem kívántam még egyszer a tapasztalatot.

Mindez egyértelművé tette számomra, hogy menekülök. Nem jobbra akarom tenni az életemet, hanem fejvesztve rohanok, rémülten hátra-hátra sandítva menekülök a valóság elől, mert nem bírok, nem akarok szembenézni azzal, ami körülvesz: egymást tönkretévő szüleimmel, a társkapcsolatomat mérgező féltékenységgel és félelmekkel, és azzal, hogy szinte kettéhasadt már a személyiségem.

Aztán egyszer csak eljutottam odáig, hogy segítséget kértem. Kitől? Mindegy volt. Egyszerűen csak beleordítottam az éjszakába, a láthatatlan, vagy éppen látható természet szívébe, hogy - Segítsetek! És a válasz nem maradt el. Egy nap kezembe került egy telefonszám. Fővárosi szám. A hölgy életmód-tanácsadó, mondta valaki. És akkor mi van, reagáltam én szokásos nagyképűségemmel, ámde felhívtam az illetőt, és bejelentkeztem hozzá - úgymond - egyéni foglalkozásra.

Ötvenéves volt, ámde egy tízest nyugodtan letagadhatott volna, bár nem tette. Pesti bérház, gang, belső udvar, és a lakásban keleti füstölő illata, halk meditációs zene és pár barátságos macska. Tágas fotel. Mosoly.

- Foglalj helyet - szólt, és ásványvízzel kínált.

Egy kicsit ücsörögtem, a hölgy nem sűrgetett. Aztán persze megkérdezte:

- Mi járatban errefelé?

Bámultam csak, és kívántam: bárcsak gondolatolvasó lenne ez a barátságos nő, és belelátna a fejembe, hogy ne kelljen megfogalmazni, mondatokba törni a lényegét, hogy...

- Szar az egész, mi? - mondta. Nem botránkoztatott meg a trágárság, mert ott és akkor nem is volt az. Bólintottam.

- Értem én - szólt, és felállt. Odament a szekrényen porosodó régi lemezjátszóhoz, és feltett egy lemezt.

- Hallgasd ezt pár percig csukott szemmel - kért. - Közben lélegezz folyamatosan. Tudod, mire gondolok? Mély belégzés, könnyű kilégzés, kilégzés és belégzés között nincs szünet. Mindjárt visszajövök.

Mielőtt becsuktam a szemem, még láttam a lemezborítót: zöldes-sárgás, megfakult darab volt, rajta egy fiatalember. Gitárhangok varázsoltak el, és lebegni kezdtem. Majd' hét perces dal volt, hallgattam és lélegeztem. Aztán véget ért. A hölgy velem szemben ült.

- Mire emlékszel? - kérdezte, majd bamba tekintetemet látva hozzátette: - A dalszövegből. Mi maradt meg benned?

Határozottan nyitottam volna számat, hogy felmondjam akár az összes versszakot, de megdöbbenve észleltem, hogy semmire sem emlékszem, csupán egy sorra a refrénből.

- "*Ments meg engem!*" - szóltam halkán. - Ennyi.

A hölgy bólintott.

- Szóval megváltó kéne neked is, mi? És tegyük fel, hogy megjelenne itt és most egy angyal. Egy tündér. Mit kérnél tőle? Mit szeretnél?

Nem tudtam válaszolni. Helyettem beszélt ő. Elmondta, hogy amikor megszülettem, olyan voltam, mint egy hófehér papír. Tiszta és érintetlen. Aztán jöttek a szüleim, a környezetem, és teleírták ezt a lapot mindenfélével, amit én sorsomnak fogadtam el, meg sem kérdőjelezve a leírtak igazságát.

- Én abban tudok neked segíteni, hogy a légzés és még más módszerek segítségével, közösen feltárjuk ennek a forgatókönyvnek a mibenlétét, és megmutassam neked azt, amit sokan nem tudnak, és éppen ezért nem is tanítanak. Nevezetesen azt, hogy VAN VÁLASZTÁS! Mindig és minden percben szabadon választhatsz, hogy merre indulsz tovább. Holnapután indul a tanfolyam.

- Micsoda? - ocsúdtam fel. - Miféle...

- Tanfolyam - ismételte. - Összesen öt hétvége. Témája az önismeret, és boncolgatjuk azokat a bizonyos forgatókönyveket. Csoportterápia, vagyunk már egy páran, kb. tizenkét fő. Egy kis minőségi elmélet, meg jópofa gyakorlatok.

Pánik fogott el. Csoportterápia! Idegen emberek. No nem.

- Nincs pénzem - közöltem a valóságnak megfelelően. Nem billenttem ki a hölgyet az egyensúlyából.

- Ráérsz megadni a tanfolyam árát. Tudod, milyen listám van már? Nem sürgős.

- Útiköltségre sincs pénzem - dobtam be új érveimet.

- Jó, akkor adok kölcsön - Mielőtt újabb kifogást kerestem volna, közelebb hajolt. - Figyelj. Szükséged van erre a hétvégére, és most van rá szükséged. Eljöhetsz két hónap múlva is, de mi garantálja, hogy élsz még akkor, hm? Ha tenni akarsz valamit az életedért, akkor most tedd!

Ekkor már halálosan rettegetem, és akkor még nem érthettem meg, hogy nem én rettegetem, hanem az a bennem lakó ismeretlen, aki a vesztét érezte, és joggal. Igent mondtam, és két nap múlva elkezdődött életem egyik legemlékezetesebb hétvégéje.

Valami kollégium nagytermében gyűltünk össze, elsőnek érkeztem. Elég volt meglátnom a körberakott székeket, hogy fontolóra vegyem a menekülést, de maradtam. Kisvártatva egy velem egykorú srác érkezett nagy magabiztossággal, napszemüvegben, majd észrevette, hogy nincs egyedül, és szemlátomást pánikba esve letelepedett a sarokba. Érdekes nap lesz, gondoltam. Majd befutott a többi résztvevő. Diákok, felnőtt emberek, férfiak-nők vegyesen, és egy idős ember is érkezett régimódi kardigánban, váltópapuccsal, pokróccal.

A tanfolyam vezetője a kezdés előtt pár perccel jelent meg, derűsen üdvözölte a csapatot, és szemében láttam: nagy kalandra készül. Hozta füstölőit, magnóját a csordogáló, színes zenékkal, és egy virágcsokor is volt nála, csodák-csodája éppen annyi szál virággal, ahányan voltunk. Ezzel üdvözölt minket.

Körbeültünk, majd első körben mindenki elmondta, hogy miért jött el. A nagy hebegés-habogás közepette azért egyértelmű volt: mindenki szeretne változtatni az életén, mert ahogy az addig a napig zajlott, már nem elviselhető. Volt köztünk, mint kiderült, tanár, pszichológus, diák, banktisztviselő és munkanélküli is. Mégis, egy emberként akartuk a változást, és hogy megismerjük azokat a romboló hatásokat, amelyek nem engednek élni bennünket. A délelőtti elméleti volt, egy kis pszichológia,

tanmesék, önismeret. A srác, akivel majdnem egy időben érkeztem, mindenkit elképesztett rosszindulatával, zárkózottságával, és alkalmankénti kínos - rendszerint szexuális jellegű - megjegyzéseivel, és egy idő után észrevettem, hogy mennyire zavar a személye. Ezenkívül elcsodálkoztam, hogy mennyire nem egyediek, és kizárólagosak azok a problémák, félelmek, amikkel jómagam küzdöttem akkoriban, és felismertem, hogy mennyire csalóka az a látszat-kiegyensúlyozottság, amit álarcként viselnek sokan, és milyen érzékeny, gyermeki az a valódi én, amely meghúzódik ezen maszkok mögött.

Délutánra fáradni kezdtünk, dacára a bőséges, ám kímélő vegetáriánus ebédnek. A csapat összerázódott, felszabadultan tudtunk immár beszélgetni, ismerkedni. Egyszer csak vezetőnk vett egy nagy levegőt, és közölte: - Most pedig előcibáljuk a félelmeinket! - Nosza rajta, gondoltam, mi bajunk lehet, nem nagy dolog. Ismét körbeültünk, becsuktuk szemünket, és már éppen elszundítottam volna az andalító melódia dallamára, amikor éktelen ordítás, és durva, éles hang törte szét a harmóniát. Halálra váltan nyitottam ki a szemem, és megláttam az egyik fiatal lányt (mint kiderült beavatott volt), amint egy hatalmas zsákot püföl egy szintén tekintélyes méretű husánggal, és közben ordít, sikít az indulattól, és a hévtől. Vezetőnk pedig hangosan, lelkesen biztatja. A kis közbizony végeztével hatalmas csend.

- Ez a lány most agyonütötte a benne lakó félelmet - közölte vezetőnk, és elismerően pillantott a pihegő lányra, aki látszólag megkönnyebbülten ült vissza a helyére. - Most ti jöttök. Ki meri felvállalni az irigységét, a dühét, a gyengeségét, a féltékenységét, és a többit? Itt az alkalom, nem kell viselkedni, most kitörhet az, ami évtizedekig rejtőzött.

A feszültség nőttön-nőtt, a hölgy csúfondáros hangon provokálta a résztvevőket, mindenkit a gyenge pontján támadva. Volt ki nem bírta, kirohant, kezébe kapta a botot, és ütötte a zsákot, miközben kiabálta a kötelezőket: - Elég volt, nem kell! A többiek beszálltak a biztatásba, és hamarosan felfogtuk, hogy most választunk, most mondunk nemet, a leghatározottabban nemet mindarra, ami tönkretette az életünket. A félelmekre, a megfelelésre, a gyengeségre, a függésre, és... igen, magára a Gonoszra.

Én még mindig rettegve ültem székesen, teljesen elgyengülve a látott, hallott agressziótól, hiszen ettől féltem a legjobban egész életemben, ezt tapasztaltam otthon gyerekként. Persze megértettem a különbséget, hiszen itt nem emberek között folyt a

harc, hanem saját félelmeinket hívtuk ki párbajra, de mégis. Volt, aki zokogásban tört ki a püfölés közepette, ilyenkor vezetőnk átölelte, elringatta az illetőt, és mi is vele tartottunk.

A kör hozzám közeledett, és hívogató szavakat hallottam: - Gyere csak, anyuka jó kisfia, nem tetszik a hangoskodás, mi? Viselkedni kell, ahogy tanultad? Hát meddig akarsz még viselkedni, hiszen belül már legszívesebben rombolnál, pusztítanál? Most lehet. Nem akarsz végre agyonütni a retteget, ami lassan leterít?

Segélykérően néztem a mellettem ülő lányra, ő biztatva bólintott, és a többiek is lelkesen intettek. Kitámolyogtam, és megmarkoltam a husángot. Felemeltem, és akkor szinte hallottam, ahogy felsikít bennem a szüleim hangja: - Ne tedd, hiszen te mindig jó fiú voltál, soha nem beszéltél vissza, mindig hagyta, hogy az emberek azt csinálják veled, amit akartak, neked nem szabad haragudni, tisztelni kell a szüleidet, még ha tönkre is teszik az életedet, viselkedj!

- Neeem! - ordítottam egy hatalmasat, és elindult kezemben a bot. Erősnek éreztem magam, hatalmasnak, legyőzhetetlennek. Ütöttem a zsákot, és láttam, amint megvonaglik benne valami zöldes bőrű hullőféle. Ott volt abban a rongydarabban benne az egész életem, a megaláztatások az iskolában, a félelmek a kispárna alatt, amit gyerekként a fülemhez szorítottam, hogy ne halljam szüleim veszekedését a szomszéd szobából, a lenyelt, igazságtalan büntetések, és ott volt az az élni nem akarás, ami elvezetett az önpusztításig. Ordítottam és ütöttem, kezemen vízholdyag támadt, majd kifakadt, és örültem, mert mi volt az a fájdalom ahhoz a dicsőséghez képest, hogy életemben először szembeszálltam magammal. Majd sírva fakadtam, és visszaültem a helyemre.

Lassan nyitottam ki a szemem, könnyáztatta arcom égett a szégyentől, ámde lelkes tekintetekkel, és vezetőnk éljenzésével, tapsával néztem farkasszemem.

- Isten hozott! - szólt.

- Szomjas vagyok - mondtam, és felálltam volna, ámde valaki már ugrott is nekem vízért. A döbbenettől mozdulni sem tudtam, ugyanis az a srác rohant ki a csaphoz, akivel együtt érkeztem reggel, és aki a legkevésbé volt szimpatikus a csapatban. Ő ugrott, és vigyorogva hozta a pohár vizet. Megköszönni sem tudtam, mert akkor értettem meg, hogy egész életemben ezt csináltam. Eltaszítottam azokat, akik szerettek, és nem vettem észre a felém nyújtott segítő kezeket, mert mindenhol

rosszindulatot feltételeztem. Vezetőnk sejthette, hogy mi jár a fejemben, csak megsimogatta a fejemet, és már a következő emberrel foglalkozott.

Este sokáig maradtunk. Ültünk, immár a földön csendesen, zene szólt, körben ragyogó arcok. Nem volt már titkunk egymás előtt. Nem viseltünk már álarcot, mindenki olyannak vállalta önmagát, olyan sebezhetőnek, érzékenynek, amilyen valójában volt, nem volt már szükség a látszat fenntartására, hogy minden rendben van, mert megtapasztaltuk hogy egyébként tényleg minden rendben van, csak mi bonyolítjuk túl az életünket a mindennapokban. És valami áramlott köztünk. Valami simogató, meleg, és borzongató, talán nevezhetjük szeretetnek. Tanítónk így nevezte.

Persze ez csak egy nap volt, és egy hosszú út első lépése, amiben még jócskán volt szerepe illúzióknak. De elindultunk. Tanítónk nem hallgatta el, hogy nem lesz könnyű, és számtalan olyan csapda vár ránk, ami akár az életünket is veszélyeztetheti. Azt sem titkolta, hogy amit délután jelképesen agyonütöttünk, az fel fog éledni, dühében támadni fog, és résen kell lennünk. De ismételten hangsúlyozta: a választás mindig a miénk, és senki nem veheti el tőlünk a szabadságot.

Ez utóbbiban akkor este már nem voltam biztos. Meglehetősen elkeseredten ültem szobámban, halk zenét hallgattam, és vérembe ittam a dalszöveget, úgy, ahogy azt annak idején zenetanáromtól tanultam.

Egy világ... egy hang...

Egy érintés súgja az igazságot

Oly sokan tudják,

Oly sokan látják ezt,

Már a kezdetektől fogva...

Egy az érintés...

Egy a hang...

Egy a világ...

Egy az élet...¹

Aztán elaludtam és álmodtam.

¹ Yes: The messenger

Tenger és hajó. Víz és végtelenség. És megint a vihar.

Apró papírdarabként dobálta a hajónkat, és mi csak ott álltunk rémülten a korlátnál. Mi? Én és még egy pár ember, akiket nem ismertem, arcukat sem láttam. Éjszaka volt, a villámok olykor hasítva szelték ketté az eget, és elektromos karjaikkal átölelték a tengert. Harsogott, izzott a levegő, hűvös volt, és rettegő-nedves a fedélzet. Valaki kiáltott, és karjaival élénken hadonászva utasított, hogy menjek le a kabinba.

Feltéptem az ajtót, és lenéztem a sötétségbe. A vihar miatt tönkrement a világítás, és én szembenéztem az ismeretlen mélységgel. Mindössze két lépcsőfokot láttam, a többi beleveszett a homályba. Éjfél volt. Utolsó perceinket éltük. A vihar hátba taszított, és egyensúlyomat veszítve lebucskáztam a lépcsőn.

Feketeség vett körül, tétován tapogatóztam valami kapaszkodó után, mígnem ujjaim beleütköztek egy csapóajtóba, ami első pillantásra nem tűnt nehezen nyithatónak. Erőteljesen megrántottam a reteszt, és ekkor vakító fény ömlött a helyiségbe. Már nem a hajó mélyében voltam, megszűnt a vihar, és eltűnt a tenger.

Egy hatalmas kocsi - talán tank - tetején találtam magam, a jármű lassan haladt, és éljenző, ujjongó tömeg fogadott. Mindenhol színes ruhák, lámpások, szalagok, lufik, ünnepi felvonulás, és simogató zaj, lárma. Tágra nyílt szemekkel bámultam az embereket, a nyüzsgést, és egyszer csak elindult valami a gyomromból. Először finom bizsergés volt, aztán az érzés felbátorodott, és gurgulázó nevetés szakadt ki a torkomból. Kuncogás volt, majd csilingelő kacaj lett belőle, és döbbsen vettem észre, hogy gyerekhangon nevetek, örülök az élet jeleinek: a zsidongóknak, az ünnepeknek. Mint egy naiv kisgyerek, aki még ösztönösen tárt karral fogadja a világot, és nem létezik számára gyanús, vagy nem oda való.

Aztán felébredtem, és áthoztam a nevetést ez ébrenlétbe. De ez már egy felnőtt kuncogása volt, óvatos, diszkrét, és fegyelmezett. Valami végleg elmúlt, döbbsenem rá.

8.

- És mi lehet az? - kérdezte tőlem másnap a fiú a padon. A Nap szigorúan felszárította a nedvességet, a játszótér homokos, salakos földje porzott, ahogy a szellő csiklandozta.

- Mire gondolsz? - kérdeztem.

- Ami elmúlt.

- Hát a naivitás. A gyerekkor.

- A gyerekkor nem egyenlő a naivitással - mondta megfontoltan bólogatva. - És a felnőttkor sem egyenlő azzal, hogy elfelejtesz örülni, és nem enged meg magadnak a felszabadultságot.

Barátom ismét kioktató üzemmódba kapcsol, gondoltam. Miért ne venném el a kedvét?

- Mesélek neked valamit, öregem - mondtam, szándékosan szólítva így. - Valamikor Amerikában született egy repülésmániás író. Úgy hívják, hogy...

- Tudom, hogy hívják.

- Na. Szóval ez az illető, miután feltett magának egy pár alapvető kérdést, és úgy tűnt, hogy meglelte rájuk a választ, azt gondolta, hogy elmékedéseit könyvekben fogja megírni. Ekkor még nem hitte, hogy valaha is több pénze lesz, mint ami esténként a zsebében maradt, amikor befejezte a sétarepültetést. Aztán egyik napról a másikra híressé vált, a könyveit elkapkodták a boltok polcairól, minden tv-csatorna, újság vele akart riportot készíteni, vagyis: a nincstelen író sztár lett, és milliók jelentek meg a bankszámláján. Mivel nem értett a pénzhez, vagyonát szakemberekre, ügynökökre bízta, és élvezte a jólétet. Ám nem tett semmi hasznosat a rászakadt dollárokkal, mindössze új repülőgépeket vásárolt, és néha tartott egy-két előadást az érdeklődő közönségnek. Könyvei az élet dolgairól, pozitív életszemléletről és a szerelemről szóltak. Külön regényben számolt be lélektársa-felesége megtalálásáról, és az együtt töltött évekről. Elmesélte, hogy az adóhivatal kisémmizte, és később könyvei jogai is rámentek ügynökei tévedéseire. Jó időbe telt, mire újra összeszedte magát, és rendbejött anyagi helyzete. Öregedve írt még egy könyvet, majd visszavonult. Nemrégiben, hat év elteltével újra regényt jelentetett meg, és én úgy kaptam utána, mint fuldokló a mentőövért. Mit mondhat nekem ez a bölcs ember, így túl az ezredfordulón, miféle tanáccsal szolgálhat az, ki még életében élő legendává

vált, és akit a legnagyobb modern ezoterikusok között emlegetnek? Hol tart most ő az életében, és vajon beigazolódt-e a könyveiben többször emlegetett feltételezés, miszerint mindenkinek van egy lélektársa, és ő a feleségében találta meg azt? Nos, megtudtam, hogy a fickó közben elvált, és újra nősült. Vártam, hogy új művében részletesen beszámol erről, és elhítem velem, hogy válását nem negatív eseményként kell felfogni, még akkor sem, ha valóban a lélektársától vált is el.

- Miért ne válhatna el valaki a lélektársától? - szúrta közbe a srác. - Megteszed ezt ezerszer, minden halál elváltat tőle, sőt van, hogy nem is találkozol vele egy életen belül, mert neki éppen máshol van dolga. Miért tragédia az, hogy még életükben felismerik a párok, hogy ott és akkor már nincs dolguk egymással?

Ott és akkor! Megint az a nyavalyás ott és akkor!

- Te nem olvastad a könyvet, amiben leírta, hogy mit éltek meg együtt! - vitatkoztam. - Ezt nem lehet mással megismételni.

- olvastam a könyvet - mondta. - Miért ne lehetne? Egyébként igazad van, ugyanúgy tényleg nem lehet megismételni, de nem is kell. Más a feladat, és más az idő. Persze lehet, hogy csak feladták.

- Folytatnám. Szóval, megvettem az új könyvet, elolvastam, és tudod, hogy mi van benne? Tudod, hogy mit művel ez a klasszikus, korábban élettől duzzadó, az égboltba szerelmes író? Semmit! Ül a kandalló előtt, egyedül természetesen, és képzeletében egy másik világban jár, ahol jobban érzi magát, és valami képzeletbeli nőt hajkurászik. Az egész történet alatt nem vált szót élő emberrel, és kimondja, ő mondja ki, hogy nincs értelme. Ehhez mit szólsz, öregem? Ide lehet jutni abból a spiritualitásból, ahonnan indult?

A fiú nem tűnt zaklatottnak. Sokkal inkább úgy látszott, hogy remekül szórakozik rajtam.

- Egyrészt, honnan tudod, hogy ez az író egyáltalán élte-e azt, amiről beszélt? Tudtommal ki sem szállt a repülőgépből, egyedül a felhők között érezte jól magát. Hol lakott? Vagy kint a mezőn, vagy a sivatag szélén, vagy egy hatalmas házban, ahol senki nem nézett rá hetekig. Ez nem szabadság, ez magány! Gondolod, hogy a sorstündér igazságtalan volt, amikor elvette a pénzét? Mi a fenének pénz az ilyen ember kezébe? Nem csinált vele semmit, jól mondtad. És aztán: olvastál te valaha tőle akár egy sort is, ahol a barátairól írt? Nem a képzeletbeliekről, a valódiakról. Ugye, hogy nem? Persze én sem ismerem az illetőt, lehet, hogy szerető emberek vették

körül, de nekem nem úgy tűnik, hogy társasági ember volt, és most sem lehet az, ha képes egy teljes regényt szentelni az önmagával való párbeszédre. Hasznos lehet, de nem így. A másik dolog az, hogy egyébként semmi közöd hozzá. Megkérdőjelezted a hitelességét? Szerinted hányan kérdőjelezik meg a te hitelességedet? Írsz, állandóan írsz olyan dolgokról, amiket nem mersz elmondani még a barátaidnak sem. Szerinted milyen képet festesz önmagadról, és hol van ez a valódihoz képest? Okoztál-e már csalódást egy olvasódnak csupán azzal, hogy elmesélted neki az életedet?

- Bizonyára - feleltem habozva.

- Frászt! - kiáltott egyet a srác, és ismét leszögezhettem magamban, hogy ez a kölyök nem tizenkét éves. - Frászt! Te hiteles vagy, öregem, éppúgy ahogy az az író is hiteles. Ezer arcod van, ahogy mindenkinek, és van, amelyik készen áll, fejlődése befejeződött, és rendben van. Ez az angyalarc sugárzik, alkot és teremt, míg a gyógyításra váló részed szenved, tiltakozik, hibákat követ el, és megfizet értük. Lesz idő, mikor majd ő is megtanulja mindazt, amit tudni érdemes. De egy dolgot ne feledj: mindegyik részed, személyiséged szivárványának bármelyik része képes jelt adni magáról, és amikor írni kezdesz, nem tudhatod mindig, hogy ki fogja a tollad. Ha elolvasod a kész művet, akkor tudni fogod. De amit írsz, az mindig hiteles. Hogyan is gondolhatod, hogy képes vagy, hogy bárki képes hazudni?

- Aha - mondtam. - És mi van az író életével?

- Semmi. Fordult a kocka. Lehet, hogy csak lehullott a lepel, és az is lehet, hogy lejárt a tanításra szánt idő a számára. Ha nem tetszik az új könyve, ne olvasd. Ha azt akarod, hogy hiteles maradjon, forgasd a régi műveit. Ennyi.

- Mivel tartozom a jó tanácsért?

- Kevésbé gúnyos szavakkal - szólt a fiú, és én elszégyelltem magam. - Most nem vagy hiteles, és most megszólalt az a bizonyos hang.

- Mármost?

- A benned lakó sötétségé. Kivel beszélek tulajdonképpen?

9.

És ott volt. Hirtelen megjelent az az istenverte elhagyott szoba, ahol először találkoztam *vele* személyesen, előtűnt a homályból, a porból a fotel, az a régi,

nevetségesen ósdi szőnyegpadló, és ismét ketten voltunk, szemtől szembe, kíméletlenül.

Nem tudom, hogy kerültem oda, és nem gondolkodom már el azon sem, hogy egyáltalán odakerülhettem-e, létezik-e ilyesmi, vagy csak pillanatnyi elmezavar, az idegpályák egy másodpercnyi áramszünete okozta-e, a lényeg az, hogy megint találkoztunk. A fotelben ült, újfent nem fogott rajta a por, de mint láttam, az idő igen. Ebben a pillanatban jóleső érzés tölt el, merthogy az írás segítségével lebuktathatom őt, és nem maradhat örökre a háttérben, az ismeretlenben. És azt is tudom, hogy ez őt egyáltalán nem érdekli.

Szóval ott volt ő, a Gonosz személyesen, életem megkeserítője, és megkísértője. És öregebbnek tűnt, valahogy megviseltebb volt, bár volt benne valami dacos, kíméletlen sértődöttség, amely talán pusztító vágyait inspirálta. Fekete haja volt, vékony, szorosra zárt ajkai, és zöld szemében az a jól ismert gúny. Láttam, éreztem, hogy mindketten valami frappáns bevezető szövegen törjük a fejünket, de az is nyilvánvaló volt, hogy mindketten tudjuk: nincs szükség ilyesmire.

- Helló - szólt, így szokta.

- Részemről - mondtam, ahogy szoktam.

Kíváncsian méregettük egymást. Évek óta nem láttam őt, és ő sem engem. Ritka alkalom.

- Mi van veled? - kérdezte.

- Tudod te azt jól.

Bólintott. Elégedetten hátradólt.

- Tudom.

- Elvesztettem a hitemet - mondtam.

- Tudom - mondta egyszerűen. - Jó munkát végeztem.

Nézegettem arcát. Nem éreztem már indulatot, ellenségességet, hasonlót. Értetlenséget igen.

- És te hogy érzed magad? - kérdeztem.

- Az én érzéseim nem attól függenek, hogy te mit csinálsz, vagy mit nem - mondta. - Azt hiszed, hogy harcolok érted? Nem. Én tudok veszíteni. Egyszerűen úgy, hogy nem fogom fel véglegesnek a dolgot. "Az idők változnak", mondta egyszer a Dalai Láma. Én is változom.

- Gratulálnom kell - jegyeztem meg. - Megnyerted a fogadást.

- Még nem - hajolt közelebb. - Még élsz.

Ismét tartottam egy kis szünetet. Milyen nyugodt, gondoltam. És mennyire hajlamos vagyok elhinni, hogy ártalmatlan. Pedig hazugság az egész. Nagyon is gonosz. A leggonoszabb teremtmény, akivel valaha is találkoztam.

- Mit tettél a családommal? - suttogtam.

- Amit terveztem - mondta. - Hosszú terv. De működött. Mindenki fejet hajtott. A világ legegyszerűbb terve volt. Mindenki elhitte, hogy magányra van kárhozthatva. Te legutóbb átoknak hívtad. Mekkora szó! Átok! Dehogya is, barátom, ez csak személyes döntés. A családotban nagyszerű emberek vannak, te is tudod. Nézd meg az őseidet! Remek férfiak és nők, szép külsővel, humorral, barátkozó természettel. Mi lett belőlük? Magányos, szomorú, megfáradt öregemberek lettek, egyedül élnek, és visszasírják ifjúságukat. Miért? Mert hittek nekem. És te is hiszel.

Nem szóltam, csak megráztam a fejem.

- Tudod, hogy milyen érzés ezt nekem végignézni? - kérdezte. - Megdöbbenő. Elképesztő. Hogy ennyi nagyszerű ember választja önként az én utamat, amikor ezer másik kínálkozik. De újra és újra mindenki megtalálja az eszközt arra, hogy magányossá váljon, visszavonuljon a világ egy biztonságosabbnak gondolt pontjára, és ott elpusztuljon. Nincs kivétel. Lehet, hogy most árulom el tudatlanságomat, de fogalmam sincs, hogy miért történik így. Elvégre én csak a munkámat végzem. Nagyképűen mondva: egész jól. De azt hiszem, te vagy a büszkeségem. Tisztelem az erődöt, az igyekezetedet, a teljesítményedet, mert valóban sikerült a világgal elhítened, hogy megtörted a családi átkot, és te más vagy, különb vagy, mint az őseid. Tudom, hogy magadat nem csaptad be, de a világ elhitte. És méltányolom, hogy legalább hozzám őszinte vagy. De hát nem is lehetsz más. Én ismerem a félelmeidet, és ismerem a szerződést, amit aláírtál nekem.

- Én nem ismerem - mondtam halkán. Felnevetett.

- Dehogyanem. Csak nem emlékszel. Kicsi voltál még, szinte öntudatlan gyerek, de azt már tudtad, hogy miként fogod végezni. Volt rá elég példa a családotban. Így hát megkerestelek, és szerződést kínáltam. Adtam esélyt, hogy megvalósítsd az álmaid, békén hagytalak, hogy egy kicsit boldog legyél, de az idő lejárt. Emlékszel arra a lányra hat éves korodban, aki iránt először éreztél valami olyasmit, amit szerelemnek hívnak? És emlékszel, amikor anyád megtalálta ennek a lánynak a szerelmeslevelét, és kőkeményen kérdőre vont, hogy mi ez az egész, és a

lehető leghatározottabban megtiltotta, hogy bármihez közöd legyen, ami hasonlít erre az érzelmre? Nos, másnap aláírtad a szerződést, és azóta is becsületesen betartod. Persze voltál szerelmes, többször is, hogyne. Ezt engedélyeztem. Szenvedtél is miattuk jócskán, igen, ez volt a feltétel. De nyugi, lassan vége.

- Vége? Minek van vége? Az életemnek? Alig éltem. A szeretetnek? Alig szerettem. És a jövőm? Az álmaim?

Szerettem volna felborítani a fotelt, nekifeszülni a fickó torkának, és mindörökre eltüntetni az életemből ezt a férget, de tudtam, hogy ő semmi olyat nem tesz, amit ne hagyna jóvá valami nála is hatalmasabb erő, ami ráadásul pozitív. Legalábbis ezt reméltem. Persze lehet, hogy csak gyávaságomat indokoltam.

- Az álmaid? - mosolygott. - Miről beszélsz? Már mind feladtad! Mivel kezdted? Nincs hited, ezt mondtad? És miben nem hiszel? Abban, hogy megérdemled a jót, hogy élhetsz szabadon, hogy a jó győzni fog? Nem hiszel abban, hogy van értelme a küzdelmeidnek? Bezzeg bennem hiszel, barátom. Ha nem hinnél, most nem ülnénk itt, és valami nevetséges képzeletbeli lény lennék csak a fejedben, hasonlatos a Mikuláshoz. De te időt szánsz rám, energiát, sorokat és oldalakat. Köszönöm. Igazán megtisztelő.

- Nem könnyelműség, hogy kitergegeted a lapjaidat? - kérdeztem. - Elmondtál mindent. Hogy miképpen végezte a családom, és hol végzem én. Hol itt a kiszámíthatatlanság, a meglepetés?

Hangosan felnevetett.

- Micsoda? Kiszámíthatatlanság? Miről beszélsz, barátom? Ez tiszta matematika! Nincs itt misztikum, kísértés! Ezt csak a hitetlen papok, bizonytalan szenteskedők találták ki. Vagy hiszel, vagy nem. Engem választasz, vagy sem. Én tisztességes vagyok, elmondom jó előre, hogy mit akarok, és te döntesz. Emlékszel, mennyire tiltakoztál a múltkor, hogy te soha nem tennéd meg azokat a dolgokat, amiket én jósoltam? Mi lett belőle? Meghasonlottál, barátaid szemében hiteltelenné, rémisztő példává váltál, és mennyi időbe tellett, mire legalább a látszatot sikerült megteremtened, hogy rendbe jött minden. Most hol tartasz? Minden hibát elkövettél, amit a szüleid, tovább adtad sanyarú örökségedet, és még mindig tátott szájjal nézel körbe, hogy mi ez az egész. Miközben? Írsz! Tanulságosnak szánt, gyerekes műveket arról, hogy nem tudsz semmit, hogy még tanítványnak is gyáva vagy, és ezt sajna sokan nem veszik észre. Mit akarsz?

- Megvilágosodni - feleltem.

- Haha. Tudod, hogy mi hiányzik hozzá? A bátorság, barátom. Egyébként dicséret illet: közel jársz hozzá. Sőt: mindent tudsz. Csak még félsz. Félsz attól, hogy elhagynak, hogy becsapnak, hogy az emberek hazudnak hogy megaláznak, és egyedül maradsz. Pedig csak az marad egyedül, aki már nem akar adni, csak kapni. De a te esetedben ez édesmindegy. De félsz, és ezért sötétségben maradsz. Pedig a félelmeid reálisak. Az emberek tényleg hazudnak, tényleg megaláznak és tényleg elhagynak. De nem érted, még mindig nem érted, hogy ez nem számít. Egy valaki marad veled mindig, és ez számít.

- Kicsoda? - vettem közbe.

Ő megvetően fintorgott egyet.

- Kicsoda? A Teremtőd! Én előbb hagylak el, mint ő. De te nem hiszel benne, te bennem hiszel, úgyhogy...

- Elég! - kiáltottam fel, és távozni készültem. Ajtót nem láttam. Hová? Akárhová. - Egyet mondj még, fogunk még találkozni?

Vállat vont, és nem is nézett rám, miközben válaszolt.

- Személyesen szerintem nem találkozunk többet. Ahhoz egy másik ember, vagy másik sors kéne. De hidd el: én ott vagyok veled.

A fickó valami fekete selyeming féleséget viselt, és hasonló nadrágot. Akkor hirtelen nem tűnt boldognak. Hálátlan lehetett a feladat, de nem éreztem sajnálatot, hiszen vállalta. És talán érdemel némi tiszteletet az a tény, hogy időtlen idők óta itt van a családomban, és találkozott olyan emberekkel, akiket én csak hallomásból ismertem. Erre gondoltam, és megkérdeztem:

- Milyen volt a nagyapám?

Elmosolyodott. Tudtam, hogy nem az emlék, hanem a sikeresség tudata csillogott arcán.

- Milyen? Volt? Még él. De jóképű volt. Csendes, jóindulatú ember. Hitt abban, hogy a világ jó, és hitt egy szép jövőben, amit családja körében tölt. De sajna elhitte nekem, hogy mindezt nem érdemli meg, és sikerült megoldania, hogy öregségére egyedül maradjon. De nem értem a kérdésed. Nem egy rég holt emberről van szó. Miért nem látogatod meg?

- Mi értelme lenne?

- A példa, barátom. Az ijesztő példa.

Ekkor eltűnt a szoba, és én ismét ott találtam magam a játszótéri padon.

10.

A fiú szomorúnak tűnt, és első alkalommal hittem el, hogy valóban gyermek, még ha tizenkét éves is. Kiismerhetetlen pillantást vetett rám, majd elfordította a fejét. Egy közeli, kutyasétáltató nőt vett szemügyre, én pedig szépen lassan rájöttem, hogy hol is vagyunk tulajdonképpen, mi ez a hely, és mit keresek én itt, miért ülök pont ezen a padon órák, sőt napok óta.

11.

Talán látomásom volt, vagy ilyesmi. Vagy az idő fogta magát, és kizökkent egy kicsit, éppen annyira, hogy felismerjem magam ugyanazon a padon, ötévesen, ahogy sötétedés után várom édesanyámat. Tél volt, a korán felkapcsolt utcai lámpák ijesztő fénybe borították a játszóteret, és hatalmas, nagyon kellemetlenül felnöttes árnyékot vetettek a mászóókák. Olyan volt, mintha a hinta és a többi gyerekjáték, amely nappal kívül tudott maradni a felnöttek világán, most irgalmatlanul elnyelődött volna ebben a világban, és megfosztva gyermeki ártatlanságától, tudatát veszelve olvadt volna bele az éjszakába.

Családom bent volt, és engem senki sem hiányolt. Bizonyára azt gondolták, hogy "jó helyen" vagyok, pedig egy hideg padon üldögéltem a ház előtt pár méternyire, és a valóságban fényévekre a biztonságtól. Mert édesanyám nem volt velem. Én néztem, egyre csak néztem a ház sarkát, a poros utat, ahol hamarosan fel kellett tűnnie, és a fülemben egy félelmetes gyermekvers sorai visszhangzottak...

Őszi éjjel

Izzik a galagonya,

Izzik a galagonya

Ruhája...²

... és tudatomban egy fekete bokor képe jelent meg, rajta körte alakú pirosan világító virágok, és a bokor mögött valami gonosz ember vigyorgott, és ezek a vörös izzó virágok az ő szemei voltak, ahogy kajánul figyeltek engem ott a padon.

Féltem, és reszkettem a hidegtől, és a körülöttem keringő kérdéstől, hogy mi lesz, ha egyszer nem jön haza az édesanyám? Ha eltűnik, elmegy, elviszik, vagy egyszerűen nyoma vész? Soha nem mertem végiggondolni ezt a kérdést, és soha senkinek nem mondtam el, hogy mennyire féltem. A felnőttek pedig nem találták ki a gondolatomat, és nem mondták el, hogy csak úgy nem szokás eltűnni.

Mint ahogyan soha nem is történt meg velem ilyesmi.

Mindig ott volt az, akire éppen szükségem volt, és akkor, amikor szükségem volt rá.

Megint ugyanaz: Ott és akkor.

De vajon miért nem vettem észre, hogy ez a fiú pont az én padomon ül? Alkalmi vakság, mondják egyesek remekül jellemezve az effajta helyzeteket. Igazuk van. De én akkor máson morfondíroztam. Egy gyönyörű kép jelent meg előttem, olyan volt, mintha álmodnék, a varázs-játszóter ismét megváltozott, egy monumentális színpadot láttam.

Olyan volt, mint maga a Föld, csak kicsiben. Óceánok választották el egymástól a földrészeket, és a színpad a napkelte színeiben fürdött. Monumentálisak voltak a díszletek, a közönség izgatottan puszogott, és csodálkozva láttam, hogy csupa angyal ül a nézőtéren. Nem afféle hárfás, szárnyas lények voltak, csupán egyszerű férfiak és nők, de mégis volt körülöttük valami, ami semmi kétséget nem hagyott afelől, hogy ők nem evilági lények. Halkan beszélgettek, majd egyszerre mindegyik elhallgatott, és fejüket kíváncsian a színpad felé fordították. Elsötétedett a terem, és elkezdődött a dráma.

² Weöres Sándor: Galagonya

Minden nagyon gyorsan zajlott. Rengeteg szereplő tűnt fel a színpadon, a helyszínek, korok is gyorsan cserélődtek, láthatatlan asszisztensek váltogatták bámulatos sebességgel a díszleteket, és a kellékeket. Éjt nappal, az évszakokat évszakok, az éveket újabb évek, majd évszázadok, ezredek követték, és a közönség lélegzetvisszafojtva figyelte az előadást. Volt, aki kezét tördelte az izgalomtól, mások ruhájuk szélét gyűrögették, arcukon néhol fájdalom suhant át, máskor öröm szépítette vonásaikat. Együtt éreztek, együtt éltek a színészekkel. Számomra a darab követhetetlenül gyors volt, de a szakadatlanul áramló energia magával ragadott, és azt vettem észre, hogy levegőt is elfelejtek venni közben.

A szereplők egyre többen lettek, már alig fértek a színpadon, közeledett a finálé. Ott volt immáron mindenki, aki valaha is feltűnt az előadás alatt, még ha nyúlfarknyi szerepre is, lökdösődtek, tülekedtek, és olybá tűnt, mintha elfelejtették volna a szerepüket, improvizációkkal próbálnák betölteni a szövegek könyv elfelejtett részeit. Aggódni kezdtem, óvatosan a közönségre sandítottam, hogy vajon ők észreveszik-e a színpadot eluraló káoszt, de ugyanazokkal a mohó, kíváncsi tekintetekkel találkoztam, mindvégig az előadás alatt. Az angyalok nem aggódtak, és akkor megértettem, hogy ők bíznak a rendezőben! Ha látják is a kibontakozó anarchiát, talán úgy gondolják, hogy mindez szándékos a rendező részéről, és csupán kíváncsiak a végkifejletre. De nagyon fontos: nem kérdőjelezi meg a szándékosságot.

Értetlenül megcsóváltam a fejem, és egyre elképedtebben bámultam a darabot, ami tényleg a végéhez közeledhetett immár. A szereplők fel-felbotlottak egymásban, egymást érték a gyilkosságok, fröcsögött a művér, nagyokat, ijesztőeket durrantak a vaktöltények, de az esetek szinte rögtön visszatértek, hogy ezúttal ők vegyenek véraldozatot. Egymás után buktak el a hősök, újak jöttek be, szerepet cseréltek, és megint változott a díszlet, változott a kor.

És amikor már minden jelmez szakadozottra használódott, minden történet elfogyott, és a szereplők kipróbálták minden lehetséges szerepet a drámán belül, akkor egyszerre fény borította be a színpadot, és nem voltak már díszletek. Mindenki ott állt a színpadon, és fejét az ég felé fordította. Lágy zene csendült fel és...

... és ekkor a figyelmemet valami egészen más kötötte le. A közönség soraiban ismerős arcot pillantottam meg. Egy fiatalos srác ült a harmadik sorban, és engem bámult. Hosszú, vállig érő haja volt, és sötét inget viselt. Emlékeztem, amikor utoljára láttam, színes póló volt rajta, ami egy rockegyüttest ábrázolt. Akkor

rockerangyalnak tituláltam a fickót, és utáltam flegmaságát. A nevét nem mondta meg, én neveztem el őt, és hagyta is magát így szólítani.

Pinknek hívták.

12.

Fura lények ezek az őrangyalok. Az ember azt gondolná, hogy hatalmas, fényből álló, gondolkodó, szárnyas csodák, akik a legváratlanabb helyzetekben megjelennek, és kisegítik a bajból a rászorultakat. Ha léteznek is ilyenek, én még soha nem találkoztam velük. Az én személyes őrangyalom - mert hiszen annak mutatkozott be -, egy szűkszavú, flegma, ám váratlan dühkitörésekre hajlamos fiatalember volt, némi cinizmussal. Amikor először találkoztam vele, nyár volt, és egy görög teraszon beszélgettünk, aztán autókázni vitt. Jó fej volt, bár sokszor idegesített a modora, és az is, hogy nem tűnt tökéletesnek, ami az én szememben megkérdőjelezte hiteleségét. Olykor ordítózni kezdett velem, ha úgy találta a kedve, de legtöbbször csak a vállát vonogatta, ha netán kérdeztem valamit. Egyszóval nyoma sem volt semmiféle szárnyaknak, és efféléknek.

Állítása szerint egész életemben ott állt a hátam mögött, és a fülembé sugdosta jótanácsait, amiket én rendszerint nem fogadtam meg. De fáradhatatlan volt, és hitt bennem, noha mindenkinél jobban ismerte szokásaimat és szeszélyeimet. Ama személyes találkozás akkoriban életmentő volt számomra, de azóta sem láttam a figurát. Előfordult, hogy szememet behunyva próbáltam őt szólítani, és segítségét kérni, de vagy nem ő jelent meg, vagy pedig nem lehettem biztos benne, hogy ő az. Így leszoktam róla, hogy kapcsolatot keressek vele. Ezért is örültem, amikor megpillantottam őt a közönség soraiban, és szemlátomást ő sem bánta, hogy megint összefutottunk.

Kicsit megváltozott, és mintha csökkent volna cinizmusa, bár lehet, hogy csak belefáradt. A monumentális színház csak nem akart eltűnni, a képzeletbeli díszletek maradtak, így Pink intett, és kimentünk az előcsarnokba beszélgetni. Olyan volt, mint bármelyik színház aulája, hatalmas lépcsősor kétoldalt fel az emeletre, pénztárak és a falakon rég holt színészek arcképei. Meg egy szolid kávézó. Ide ültünk be, és kíváncsian lestem szavait, milyen hírekkel szolgál nekem rég nem látott őrangyalom.

- Hogy érzed magad? - szólt.

Megvontam a vállam a tőle ellesett mozdulattal.

- Ahogy szoktam - mondtam. - Lehetne jobb is. De rosszabb is.

- Fáradsz, öregem - mondta. - És nem vagy túl jó színben. Tudom, mert még mindig ott állok a hátad mögött, csak éppen egy lépéssel hátrább, mert nem tudom, hogy mikor robbansz. De azért örülök hogy legalább képzeletben hajlandó vagy velem szóba állni.

- Hazudtál nekem - figyelmeztettem halkán, emlékeztetve egy régi ügyünkre.

- Tudom - felelte. - Nem tehettem mást. Csak meg akartalak kímélni egy jó pár fájdalmas hónaptól, ami akár hiszed akár nem, de nem volt benne a sorsodban. Mint ahogy a fájdalmas élményeid többsége nincs benne a tervben. De mindig megteremtetted magadnak hogy igazold téveszméidet. És elhiszem, hogy ez nagyon kimerítő. Részvétem, öregem.

Megsértődni készültem.

- Nem értelek. És te sem értesz engem. Tudod, most már nem keresem az okokat, és nem bújom a könyveket válaszáért. Mindent tudok.

- Nem hangzik valami szerénynek...

- Nem is az. De tudom, hogy miről beszélek. Nincs már szükségem tanítóra.

- Tény - bólintott. - Mindent tudsz már arról, hogy mit csinálsz rosszul, és mit kéne tenni. Ami számomra félelmetes, hogy mégis mész a végzeted felé, és minden pozitív eszközt, ami a kezvedbe adatott arra használod fel, hogy beteljesítsd a sorsodat, amiről ráadásul már azt is tudod, hogy nem a tiéd.

- Tudom. - morogtam.

- Persze hogy tudod, hiszen elmondták már, és te is érzed. - Fürkészve nézte arcomat egy ideig. - Mikor legutóbb találkoztunk, mintha kíváncsibb lettél volna, nem? Tele voltál kérdéssel, és izgalommal a jövődet illetően. Most, öregem? Éppen abbagyni készülsz mindent, amiben valaha is hittél.

- Már abbagytam.

- És most jobb? Egyébként nem olyan nagy tragédia. Elegánsan elengedni valamit, az egy szép dolog. De hol itt az elegancia?

Kezdett untatni a beszélgetés. Pink legutóbb jobban szórakoztatott, és beköpései is eredetibbek voltak. Vagy az lehet, hogy ahogyan én változom, úgy változik ő is? Ezt megkérdeztem.

- Változom-e? - fintorgott. - Persze, és még ez sem biztos, hogy jó irányba, ami a veled való kapcsolatomat illeti. Ismerem a sorsodat, mert én is átéltem hasonló emberként, de egyre kevésbé tölt el lelkesedéssel, amit vállaltam. Bár mondták, hogy nem lesz könnyű a feladat, de hogy ennyire nem! Egy lépés előre, kettő vissza: így haladunk.

- Nem kötelező - mondtam. Sikerült megsértődnöm.

- De. Vizsgaanyag.

- Vizsgaanyag?

- Az. Amit nem tanultam meg a saját emberi életemből korábban, azt most meg kell tanulnom a te életedből. Még emésztgetem.

- Kösz - mondtam. Felálltam az asztaltól, és a kicsiny szűk ablakhoz léptem. Egy hatalmas felhő közepében voltunk, tejfölpamacsok úszkáltak a nagy semmiben odakint. Hol lehet a játszótér?

- A játszótér megvan, ahogyan minden megmarad valahol, amit átélsz, és amit teremtessz - felelt Pink ki nem mondott gondolatomra. Visszafordultam felé.

- Úgy beszélsz, mint az a kissrác a padon, akivel pár napja ismerkedtem meg. Tudod, elegendem van már abból, hogy filozófusokkal vagyok körülvéve, akik bölcsesket mondanak az életéről, általában az életről, meg ilyenek. És elegendem van abból, hogy ezeket leírom. Elegendem van abból is, hogy akik ezeket olvassák, mint azt hiszik, hogy én találok ki azt a sok jópofa bölcsességet, ami a könyveimben szerepel. Miért nem néznek egy kicsit rám?

- Hát ne írd többet - mondta Pink. - Vagy írd másról.

- Gondolkodom rajta - mondtam, és visszaültem az asztalhoz. - Egyet árulj el nekem, és ígérem, hogy többet nem zaklatlak ilyesmivel. Mi értelme ennek az egésznek?

- Az életnek? Globális választ akarsz? Egetrengetőt? Vagy belesűrítetem egyetlen szóba, mondatba?

Vállalt vontam.

- Ahogy tetszik.

Pink elvigyorodott. Ismerve a mosolyt, sejtettem, hogy mire számíthatok. Elővett egy papírlapot, és a kezembe nyomta. A papírlapon egyébként nem állt semmi, mint az várható volt.

- Majd te - mondta.

- Mit én?

- Majd te leírod azt, amire kíváncsi vagy. Ha hazaérsz első dolgod legyen, hogy leülsz az asztalodhoz, veszel egy mély levegőt, és felteszed ugyanezt a kérdést. Aztán írni kezdesz. Érezni fogod, hogy mikor van vége, és ott lesz a válasz a papíron. Lehet, hogy az első mondatban, lehet, hogy közben, de az is előfordulhat, hogy csak az utolsó szóban találod meg a választ. Egy a fontos: ne gondolkodj írás közben, ez most nem a matematika dolgozatod lesz. Itt egy toll.

Azzal átnyújtott egy szép, fehér színű töltőtollat, két angyalszárny ékesítette.

- Stílusos, nem? - vigyorgott.

13.

Egyedül ültem a padon, amikor hirtelen egy kedves, öreges hangra lettem figyelmes. Egy idős néni, afféle mindenki nagymamája-féle szólított az egyik földszinti ablakból, és vidáman hunyorított.

- Szép dolog az emlékezés, nem igaz, fiatalember? Figyelem ám magát, már napok óta visszajár ehhez a padhoz, és órákon át egyedül elmélkedik. Megértem én, kérem, mi másból merítsünk erőt, ha nem az emlékekből? De nem fiatal még ehhez?

Szótlanul bámultam, és bár ezer kérdés akart előtörni, szépen leszereltem mindegyiket. Mert hiszen hogy érti azt a néni, hogy egyedül ücsörgök a padon már napok óta, miért nem említi beszélgetőtársamat, és honnan tudja vajon, hogy az emlékeimmel foglalkozom? De mit számított a válasz, hiszen valahol mélyen jól tudtam én, hogy nincs itt semmiféle kiskölyök, hacsak nem a saját gyermek-részem, aki elő-előbukkan, és bölcsebbnek bizonyul, mint az a felnőtt, akiben lakozik, nincsenek itt őrangyalok, honnan is gondolhattam, hogy léteznek, és a Gonosz sem itt lakik, nem beszélget az emberekkel, nem teregeti ki a lapjait, és nem is létezik talán.

Én létezem csupán, és ezernyi apró világ a lelkemben, amelyeknek nevet adhatok, amelyekkel szembeszállhatok, és amelyekkel azonosulhatok.

És amelyek elől el is menekülhetek talán, ha úgy akarom.

Nincs más, csak én és a világ.

Felálltam, egy búcsúpillantást vettem a padra, és csak akkor vettem észre, hogy mit szorongatok a kezemben.

Egy angyalszárnyas tollat.

14.

Most itthon vagyok. Könnyű szellő lebegteteti a függönyt a szobámban, és lassan befejezem az írást. Mosolygok magamban, valami nagy dologra készülök. Számítógémem képernyőjén betűk, sorok, mondatok. Fejemben még kimondatlan gondolatok, amelyek élvezik a rejtőzködést. Nem kívánom őket elárulni, leleplezni. Még nem.

Megfogom az angyalszárnyas tollat, nem emlékszem már, hogy honnan való. Vehettem egy olcsó papírboltban, de találhattam ott a pad mellett is. És persze kaphattam is valakitől... Nem tudom, de nem is érdekes.

Becsukom szemem, és felteszem a kérdést, amely napok, de az is lehet, hogy életek óta kering körülöttem. Várok, mohón fürkészve a sötétséget, a mélységet a szemhéjam mögött. Aztán egyszer csak elindul a kezem. A toll a papírhoz ér, és írni kezdek. Folyamatosan, nagy hévvel, energikusan. Majd leteszem az írószerszámot. Kinyitom a szemem, arcomon érzem a pír. Papíromon kusza, de olvasható betűk. Olvasni kezdek.

A vándor a városkapuhoz ért, és megdöbbenve nézte a hatalmas falakat, a tömör bástyákat. Ez a cél? - gondolta. - Ezért a körbekerített, világtól elzárt településért utaztam éveket?

Merthogy a vándor már nagyon régen úton volt. Kezdetben nem akaródzott elindulnia, nem szívesen hagyta ott az otthon melegét, de mestere arra biztatta, hogy kerekedjen fel, lásson világot, és a világ is lássa meg őt. Így hát felvette tarisznyáját, és szomorúan elindult. Még visszánézett egyszer, de már csak egy messzi háztetőt látott ott, ahol otthonát sejtette.

Aztán elért egy szakadékhoz, és szorongva bámult a mélységbe, a zúgó folyóba. Átmerészkedjen vajon a törékenynek tűnő hídon, vagy visszaforduljon? Már majdnem hátat fordított a mélységnek, amikor egy biztató szóra lett figyelmes, és megdöbbenve látta, hogy egy angyal hívogatja a túlsó oldalról.

Összeszedte hát bátorságát, és elindult. Még félúton sem járt, amikor a híd recsegve összeomlott, és a vándor belezuhant a háborgó folyóba. Csak az mentette

meg életét, hogy a tarisznyája beleakadt egy szikladarabba, és a vándor fájó tagokkal, de kievickélhetett a partra. Felnézett, és csak egy tovatűnő árnyat látott ott, ahol percekkel azelőtt az angyal szólongatta.

Folytatta útját, találkozott különböző furcsa emberekkel, szerzett és elvesztett sok barátot, mígnem megtanulta, hogy semmi nem tart örökké az emberek világában. De nem találta meg azt a célt, amiért elindult, és gondolatban gyakran megkérdezte mesterét, hogy miért is bocsátotta útjára. Mígnem elért a városhoz.

Bámulta a tornyokat, hallgatta a város zaját, a lármát a falak mögül, és elbizonytalanodott. Leült egy kőre, és becsukta szemét. Nagyot sóhajtott, és akkor egyszer csak az eszébe jutott valami. Kinyitotta a szemét, és a háta mögé nézett, ahonnan jött. Ott fehérlett a poros országút, és a vándor messzebbre látott, mint bárki emberfia. Látta a távolban a ködbe veszett embereket, a hidat a képzelt angyallal, a folyót, és elhagyott otthonát is. És megértette, hogy mi volt a célja, s értelme az utazásának.

Maga az utazás.

2001. május 7. - június 6.

vége